

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasiasetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30743/2024

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/30743/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Tausta

"Terveystieteidenhuoltolaissa on tullut 1.5.2025 voimaan sääntely, jonka mukaan lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuoltoon kuuluva lyhytpsykoterapia tai psykologiseen vuorovaikutukseen perustuva määrämuotoinen ja aikarajoitteinen psykososiaalinen hoito on aloitettava 28 vuorokauden kuluessa siitä, kun tarve tällaiselle hoidolle on todettu, jolleivät lääketieteelliset, hoidolliset tai muut vastaavat seikat muuta edellytä (niin sanottu lasten ja nuorten terapiatakuu). Erikoissairaanhoidon keskittämisasiasetukseen ehdotettu muutos liittyy psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arvioinnin ja osaamisen ylläpidon ja menetelmien käytön työnjakoon liittyy lasten ja nuorten terapiatakuulainsäädännön toimeenpanoon, joskin koskee kaiken ikäistä väestöä. "

Tavoitteet

Asetustavoitteita koskevassa lausuntopyynnössä todetaan tavoitetekstinä:

"Psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arvioinnin ja osaamisen ylläpitoa koskevalla muutoksella tavoitellaan koko Suomessa yhdenvertaista palvelua ja vaikuttavien menetelmien käyttöä palvelujärjestelmässä sekä korostetaan yliopistollisten sairaaloiden koordinaattiroolia yhteistyöalueillaan..

Kommentti

1.5.2025 tekstissä mainittu ilmaisu "lyhytpsykoterapia tai psykologiseen vuorovaikutukseen perustuva määrämuotoinen ja aikarajoitteinen psykososiaalinen hoito" rajaa sanontana pois pitkäaikaisemmän psykoterapian mahdollisuuden harkitsemisen jo hoidon alkuvaiheessa.

Asetustavoitteen kohdalla tämä rajoite tulisi huomioida esimerkiksi muuttamalla sanonta "vaikuttavien menetelmien käyttöä palvelujärjestelmässä" esimerkiksi

muotoon: *"vaikuttavien lyhytpsykoterapeuttisten ja niihin tarvittaessa liittyvien pidempikestoisten psykoterapiamuotojen harkitsemista jo hoidon alkuvaiheessa."*

Asetustavoitteena tekstissä todetaan myös, että muutoksella tavoitellaan koko Suomessa yhdenvertaista palvelua. Suomi on kaksikielinen maa, jossa ruotsinkielisen väestön osuus on 5,2%. Heidän mahdollisuutensa saada omalla äidinkielellään lyhytpsykoterapiaa tai psykologiseen vuorovaikutukseen perustuvaa määrämuotoista ja aikarajoitteista psykososiaalista hoitoa tulisi huomioida lausunnossa. Lausuntoon voisi lisätä kieltä koskevan lauseen.

Förordningens målsättning är att "Genom den ändring som gäller utvärderingen av psykoterapeutiska och psykosociala metoder och upprätthållandet av kompetensen i fråga om metoderna eftersträvas jämlik service och användning av effektiva metoder inom servicesystemet i hela Finland samt betonas universitetssjukhusens samordnande roll inom sina samarbetsområden."

Finland är ett tvåspråkigt land. Andelen svenskspråkiga invånare i Finland är 5,2%. Deras möjlighet att få på sitt modersmål korttidspsykoterapi eller tidsbegränsad psykosocial terapi, som grundar sig på psykologisk växelverkan, borde tas i beaktande i utlåtandet.

Erikoissairaanhoidon keskittämisesetukseen ehdotettu muutos liittyen psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arvioinnin ja osaamisen ylläpidon ja menetelmien käytön työnjakoon liittyy lasten ja nuorten terapiatakuulainsäädännön toimeenpanoon, joskin koskee kaiken ikäistä väestöä. *"Muutoksessa tulisi myös huomioida hoidettavien lasten ja nuorten äidinkieli ja huolehtia siitä, että heidän olisi mahdollista saada edellä mainittu hoito omalla äidinkielellään."*

Johdannossa todetaan. "Lisäksi erikoissairaanhoidon keskittämisesetukseen ehdotetaan täsmennettäväksi hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän alueellisia tehtäviä liittyen psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arvioinnin, osaamisen ylläpidon ja menetelmien käytön työnjakoon." HUS-yhtymä on tässä nostettu mukaan valtakunnallisesti yhdessä muiden yliopistosairaalahyvinvointialueiden kanssa, kun aiemmin kukin yliopistosairaalahyvinvointialue ja Uudellamaalla HUS ovat alueellisesti vastanneet näistä asioista. Huolena on, että HUS ottaisi liian keskeisen roolin Terapiatakuun keskeisenä suunnittelijana menetelmien arvioinnista ja osaamisen ylläpidosta, jolloin vaarana on, että sen suosimat psykoterapeuttiset lähestymistavat voisivat tulla ensisijaiseksi lähestymistavaksi.

Suomen Psykoanalyttinen Yhdistys ry
Finlands Psykoanalytiska Förening rf

Anneli Larmo
Puheenjohtaja

Finlands Svenska Psykoterapiförening rf

Desirée Schalin-Sommardal
ordförande